

“Elk kind is welkom”

Vandaag zijn er in Vlaanderen zestien centra voor inclusieve kinderopvang (CIK). Een stap in de goede richting, om op termijn alle kinderopvanglocaties inclusief te maken. Daar willen CIK'S anderen mee op weg zetten, verduidelijkt inclusiecoach Arlette Mattheeuws.

TEKST NATHALIE DIRIX

ARLETTE MATTHEEUWS

Arlette Mattheeuws is verbonden aan De Blauwe Lelie*, het centrum voor inclusieve kinderopvang in Brugge. “Inclusie zit in ons DNA. We gaan ervan uit dat elk kind zich binnen onze opvang veilig en geborgen moet kunnen voelen. De methode die we daarbij hanteren? We luisteren en kijken naar onze kinderen als individuen. We vertrekken dus niet vanuit een standaard groeicurve die aangeeft waar je kind op een bepaalde leeftijd hoort te staan. We werken met ZiKo. ZiKo is een observatiesysteem waarbij het welbevinden en de betrokkenheid van het kind wordt afgetoetst. Het geeft je inzicht in welke mate het kind zich thuis voelt en van de activiteiten geniet. Het knappe aan deze methode is dat je vertrekt van wat het kind al kan en niet vanuit wat het kind nog niet kan. Elk kind heeft talenten. Het komt erop aan ze te ontdekken en er verder op te bouwen.”

Arlette praat met overtuiging en kennis van zaken. Met de jaren heeft ze heel wat expertise in het werken

met kinderen en volwassenen met een handicap verworven. Het is dan ook niet toevallig dat zij voor de Brugse regio de inclusiecoach is op wie andere kinderopvangcentra en onthaalouders een beroep kunnen doen.

KINDEREN LEREN VAN ELKAAR

Kinderen met en zonder een handicap in dezelfde kinderopvang samenbrengen, is een mooie gedachte. Werkt het ook in de praktijk? “Kinderen leren heel veel van elkaar”, antwoordt Arlette. “Dat geldt voor kinderen met en zonder een specifieke zorgbehoefte. Voor kinderen die er baat bij hebben om meer te bewegen, werken we met kinesisten. Het is knap om te zien hoe de komst van een kinesist het groepsgebeuren beïnvloedt. De kinderen zien hoe de kine oefeningen geeft aan het kind met een zorgbehoefte en dat zet hen aan om zelf ook te bewegen.”

“ HET VALT OP HOE KINDEREN ELKAAR SPONTAAN HELPEN

De kinderbegeleiders spelen daarop in door de andere kinderen ook bewegingsoefeningen te geven. Zo wordt een specifieke vraag naar kinesitherapie een bewegingsactiviteit waar de hele groep iets aan heeft. Het valt trouwens op hoe kinderen die in hun ontwikkelingsproces al

een stap verder staan, spontaan andere kindjes helpen.”

“In de buitenschoolse opvang gebeurt het geregeld dat we kinderen mee laten nadenken over hoe we iets kunnen oplossen. Je zou ervan verstoeld staan hoe creatief en oplossingsgericht kinderen kunnen denken.”

ZORGEN VOOR EEN ZACHT OVERGANG

De eerste keer dat je je kind naar een kinderopvang brengt, is een grote stap. Als ouder stel je je allerlei vragen. Zal m'n kind wel in goede handen zijn? Zal er voldoende aandacht zijn voor zijn zorgbehoefte? Zal m'n kind zich in het opvangcentrum thuis voelen? De Blauwe Lelie is zich ervan bewust dat dit soort vragen bij de ouders leven. “Wij geven duidelijk aan dat bij ons elk kind welkom is”, legt Arlette uit. “Met elke ouder gaan we een intakegesprek aan waarin we de zorgen van de ouders in alle openheid bespreken. Indien nodig, betrekken we bij dit gesprek ook andere zorgverleners zoals logopedisten, kinesisten, de sociale dienst van het ziekenhuis,... Samen kijken we dan hoe we de specifieke zorgbehoeften zo kwaliteitsvol mogelijk kunnen invullen en welke begeleidingsstijl het beste aansluit bij de noden van het kind.” “We organiseren ook twee wenmomenten met de ouder en het kind. Dit zijn twee momenten waarop de ouder samen met het kind voor een bepaalde tijd in de opvang verblijft om zo de overgang van thuis naar het kinderopvangcentrum op een

VAPH-DOEL: GEWOON ALS HET KAN

Inclusieve kinderopvang staat voor de opvang van kinderen met een specifieke zorgbehoefte tussen andere kinderen. Dat sluit helemaal aan bij wat het VAPH en de overheden willen bereiken, nl. voor personen met een handicap een leven mogelijk maken, dat voor zo weinig mogelijk 'uitzonderlijk' en 'afzonderlijk' gaat en zoveel mogelijk voor 'gewoon' in de samenleving (Perspectief 2020).

Inclusie invoeren in de dagelijkse werking van een kinderopvangcentrum is echter niet altijd een evidentie. Ben je op zoek naar de geschikte expertise? Een inclusiecoach kan je hierbij helpen. Wil je weten op welke inclusiecoach je een beroep kunt doen? Neem dan contact op met het centrum voor inclusieve kinderopvang (CIK) in jouw regio.

Wanneer nodig, kan er ook VAPH-expertise ingeschakeld worden. Dit kan bijvoorbeeld nuttig zijn wanneer een kinderopvang vorming wil krijgen over hoe om te gaan met kinderen met autisme.

Voor multifunctionele centra (MFC's) die inzetten op inclusieve kinderopvang, is het handig om te weten dat zij met hun vragen zowel bij een inclusiecoach als bij het VAPH en Kind & Gezin terecht kunnen.

niet al te bruuske manier te maken." Zijn er ook situaties waarbij de moeilijke boodschap gebracht moet worden dat een inclusief dagverblijf niet de beste oplossing voor het kind is? "Het is uitzonderlijk dat we zullen aangeven dat een MFC (Multi-functioneel Centrum) meer geschikt is. De basisregel die we hanteren, is dat de extra zorgverlening de basis kwaliteit van je kinderopvangcentrum niet in het gedrang mag brengen. Wil je inclusie tot een succes maken, dan moet de kwaliteit van je basisdiensten goed zitten."

HET MAXIMALE THUISGEVOEL

Arlette benadrukt dat de inclusieve kinderopvang van De Blauwe Lelie er eigenlijk net als elke andere kinderopvang uitziet. "Qua infrastructuur merk je geen verschil. Wat verschilt, is dat er bij onze opvang behalve kinderbegeleiders ook andere professionals zoals kinesisten, logopedisten of ergotherapeuten aanwezig kunnen zijn. De ouders kiezen zelf de professional die ze voor hun kind op onze kinderopvanglocatie willen inschakelen. Ons

uitgangspunt is dat ouders de eerste opvoeders blijven. Vandaar dat we een zo goed mogelijk beeld van de gewoonten thuis proberen te krijgen zodat we die zoveel mogelijk kunnen overnemen om voor het kind het thuisgevoel te behouden." En hoe gaan kinderen in het algemeen om met kinderen die 'anders' zijn? "Ze staan er niet bij stil. 'Anders zijn' is voor hen iets heel gewoons. Net zoals een ander kindje helpen. Er bestaan trouwens mooie kinderverhalen over het thema 'inclusie'. Al gehoord van het verhaal van de dinosaurus Brontorina? Ze had een droom. Ze wilde balletdansen, maar hoe zou zij dat met haar reuzegrote voeten ooit kunnen doen? Het lijkt een onoverkomelijk probleem tot er een mama op het idee komt om aangepaste balletschoenen voor haar te maken. Een eenvoudig verhaaltje dat aantoont hoe een handicap geen belemmering hoeft te zijn."

HET GROEIproces STIMULEREN

Hoewel ze duidelijk gewonnen is voor de idee van inclusieve kinderopvang, wil Arlette er geen misverstand over laten bestaan dat de keuzevrijheid van de ouders cruciaal is. "Ouders zijn het beste geplaatst om de juiste keuze voor hun kind te maken. Voor sommige kinderen zal een inclusieve opvang het beste werken, voor anderen een specifieke kinderopvang met gespecialiseerde handicapspecifieke ondersteuning."

Een gouden regel voor (inclusieve) kinderopvang is om kinderen in hun groeiproces te stimuleren. Dit kan bijvoorbeeld zijn om van een lig- tot een zithouding te komen. Of om hun eerste pasjes te zetten. "Wij lassen individuele momenten in waarop we kinderen stimuleren. Dat kan tijdens een verzorgings- of

spelmoment. We houden echter altijd rekening met het kind in kwestie. Vindt het kind het bijvoorbeeld niet prettig om in groep de aandacht op zich gevestigd te krijgen, dan doen we die stimuleringsoefeningen op momenten dat het kind alleen is."

DE FOCUS OP OPLOSSINGEN

Arlette beseft dat het sommige kinderopvangcentra wat kan afschrikken om de extra zorgbehoeften van kinderen met een handicap in te vullen. Ongekend is vaak onbemind. "Ik ben ervan overtuigd dat inclusie de weg voorwaarts is. Hoe inclusiever we met kinderen omgaan, hoe inclusiever onze samenleving zal worden. Ik ben me ervan bewust dat sommige kinderopvangcentra en onthaalouders nog heel wat vragen over een gepaste inclusieve benadering hebben. Mijn antwoord naar hen is: betrek er een inclusie-

coach bij. Stel je vragen. Uit je bezorgdheden. De ervaring heeft mij geleerd dat je door er open over te praten, samen tot oplossingen komt die voor jou en je team werken. Daarom is het zo belangrijk om je niet te veel op de diagnose maar wel op de oplossingen te focussen. Mijn motto is dan ook: Dream it, wish it, do it!"

*De Blauwe Lelie organiseert op meerdere locaties in de Brugse regio inclusieve opvang voor kinderen van 0-12 jaar: groepsopvang 0-3 jaar, buitenschoolse opvang tot 12 jaar, gezinsopvang en thuisopvang voor zieke kinderen.

ouders over INCLUSIEVE KINDEROPVANG

Farida Cidi, mama van Aymeka (21 maanden)

FARIDA CIDI

"Het inclusieve kinderopvangcentrum waar mijn dochtertje in de week verblijft, heet Knuffel. Dat Aymeka er graag naartoe gaat, merk ik aan haar enthousiasme wanneer we er naartoe rijden. Dat zal ongetwijfeld voor een

deel te maken hebben met het engeligeduld van de kinderbegeleiders die er werken."

"Zelf ben ik voorstander van inclusieve kinderopvang. Het leert kinderen al op zeer jonge leeftijd omgaan met kinderen die meer zorg dan zichzelf nodig hebben. Of mijn dochtertje dan nog wel voldoende aandacht krijgt? Ik vind het belangrijk dat ze aandacht leert delen. In ons gezin van vier kinderen, is dat niet anders."

Brigitte Verlet, mama van Niels (25 jaar)

BRIGITTE VERLET

"Bij de geboorte van Niels was onze huisarts de eerste persoon die ons kwam bezoeken. Als kersverse ouders van een zoontje met het syndroom van Down waren we nog onzeker hoe we met zijn handicap het best konden omgaan. Het

antwoord van de huisarts was helder: "Zo gewoon mogelijk mee omgaan." Vandaag, 25 jaar later, zijn we er meer dan ooit van overtuigd dat ze het bij het rechte eind had."

"Niels is tussen leeftijdsgenoten opgegroeid bij een onthaalmoeder in de buurt. De voordelen van inclusieve kinderopvang? 'Anders zijn' wordt er als normaal ervaren. Je geeft er kinderen een uitstekende basis mee om later niet in de val van hokjesdenken te trappen. Het beste bewijs ervan is dat Niels, die ondertussen 25 jaar is, zijn droom heeft kunnen waarmaken. Vandaag werkt hij als kinderverzorger in een inclusief kinderopvangcentrum. De cirkel is rond."